

České odbojové hnutí na Moravě

Na přelomu roku 1944/45, po pěti a půl letech trvání spěla válka ke konci. Československo svou geografickou polohou a postupem front však je odsouzeno k tomu, aby bylo poslední okupovanou zemí. Vývoj situace v Evropě v tomto období rozhodující měrou ovlivňuje postup sovětské armády, která i po vytvoření druhé fronty ve Francii nese hlavní tíhu bojů a váže největší část německých divizí. V důsledku velkých operací v prvních třech měsících roku 1945 sovětská armáda osvobodila Polsko a Maďarsko a fronta se zastavila před Berlínem a Vídní. Sovětská armáda postupuje i na Slovensku a sovětsko-německá fronta se pomalu posunuje na západ k hranicím Moravy. Osvobození ČSR bylo však z vojenského hlediska podřízeno celkovému vedení válečných operací v Evropě. Postup Slovenskem a Moravou probíhal kromě toho na vedlejším strategickém směru a navíc byl ztížen horským terénem.

Do posledního roku války vstoupil Sovětský svaz jako mohutná vojenská velmoc. Přes vojenské porážky a územní ztráty nebylo však Německo ještě poražené. Nepřítel byl ještě silný, kladl tuhý odpor a měl k dispozici stále přes tři sta divizí; z nich 185 stálo na východní frontě proti sovětské armádě. Přibližování a vstup sovětské armády na naše území oslabovaly vojensky a politicky nacistický režim a jeho kolaborantské spojence a posilovaly protifašistické hnutí odporu.

K prudkému rozmachu odbojového hnutí v českých zemích dochází v posledních měsících a v posledních týdnech války. Pro jeho rozvoj se vytvářejí nejen výhodnější podmínky, ale jeho rozmach má nyní

i vnitřní smysl. Naše území nabylo totiž na svém strategickém významu, neboť tvoří frontové zázemí, často dokonce týl fronty, kudy vedou důležité komunikace.

Velkým povzbuzením českého odboje byla i jednota protifašistického boje. V mezinárodním měřítku ji demonstrovalo jednání tří velmocí — SSSR, USA, Velké Británie — v Jaltě na Krymu v únoru 1945, zejména pak dohoda o úplné kapitulaci fašistického Německa. Také náš zahraniční odboj demonstroval svou jednotu a příznivě tím ovlivňoval rozmach českého odboje. Dr. Beneš podepsal 4. 12. 1944 zákon o národních výborech, rozpustil i buržoazně demokratickou čs. vládu v Londýně a na návrh sovětské vlády jel na osvobozené Slovensko přes Moskvu. Výsledkem společných jednání bylo přijetí Košického vládního programu, jehož základem byly návrhy KSČ. Program byl revolučním kompromisem KSČ s levým křídlem odbojové buržoazie.

Sjednocení zahraničního odboje na pozicích radikálního demokratismu a nacionalismu působilo velmi pozitivně k sjednocování domácího odboje na „národních“, ale i na demokratických pozicích.

Další nové a silně působivé momenty do denního života našich občanů přineslo jaro 1945.

Začíná bombardování.

Ve stálém větším počtu se přesouvaly přes naše území pěší transporty lidí ze zajateckých a koncentračních táborů, k nimž nacisté byli donuceni postupem sovětských vojsk. Naši lidé byli svědky nelidského zacházení, strašných hrůz a bestialitních vražd. Nejprve úžas, hrůza, ale pak prudká straš-

ná nenávisť proti německým fašistům se zmocňuje obyvatel českých měst a obcí.

Vedle těchto jevů se množí známky blížící se fronty. Moravou procházejí proudy německých uprchlíků, na silnicích se budují zátarasy, kopou se zákopy.

Podle situace na frontách, hlavně na východní frontě, se mění nálada obyvatelstva i nadšení a bojový duch odbojářů. I když sjednocení zahraničního odboje působí pozitivně a postup vojsk na východě i na západě urychluje rozmach českého odboje, neznamená to, že odboj začíná dělat zázraky. Český odboj nepůsobil jen za výhodných podmínek. Okupace našich zemí nadále trvala, okupační aparát německého fašismu se sám od sebe nerozkládal a v podstatě ani do posledních dnů války se nerozložil. Hřmění děl na blížící se frontě bylo pro odboj velkou pobídkou k nové aktivitě proti cizímu i domácímu fašismu.

Odboj musel brát vedle toho jako základní a rozhodující fakt tvrdou realitu — sílu okupačních vojenských a policejních jednotek, které byly na území Čech a Moravy. Nacisté měli v našich zemích rozsáhlý potlačovací aparát až do posledních dnů okupace. Jeho nejsilnější složku tvořila armáda — Grenzwachedivizion (německá pohraniční stráž) a čtyři výcvikové prostory: milovický a benešovský v sousedství Prahy, brdský u Plzně a vyškovský mezi Brnem a Olomoucí — dále řídicí úřadovny gestapa v Praze a v Brně se sítí gestapáckých služeben téměř ve všech okresních městech. V Praze a Brně měly sídlo dva policejní pluky (20. a 21.) Schutzpolizei. V letech 1944/45 gestapo vytvořilo proti odboji zvláštní tzv. stíhací oddíly (jagdkomanda) a letací oddíly (einsatzkomanda).

Stíhací oddíly byly na východní Moravě v těchto místech: Tichov, Čeladná, Rychaltice, Morávka, Raškovice, Staré Hamry, Horní Bečva, Krmelín, Ostravice, Bílá, Liptál, Dršková, Zděchov, Lázy, Slušovice, Leskavec, Uherský Brod, Velká, Horní Lideč, Koryčany, Brumov, Hodonín, Litenčice, Vizovice, Buchlovice, Bunč.

Pohotovostní oddíly na východní Moravě byly ve Frýdku (pak v Rožnově) oddíl „Ruhsam“, v Rožnově p/Radh., Vsetíně, ve Franštátě a Valašském Meziříčí oddíl „Beskydy“. Z pohotovostního oddílu zbraní SS byla pochodová setnina „NIEMAND“ v Hoštálkové. Setnina ochranné policie byla umístěna také v Uh. Brodě a ve Slušovicích (mimo stíhací oddíl) četa speciálně výcvičených policejních psů. První prapor 21. policejního pluku (se sídlem v Brně), tj. 4 setniny — byl umístěn mezi

Zlínem a slovenskou hranicí. Druhý prapor téhož pluku byl umístěn na jih od Zlína. Ve čtyřech městech u Beskyd (Rožnov, Vsetín, Frenštát, Val. Meziříčí) byly dále umístěny k posílení pohotovostního oddílu „Beskydy“ 11. a 12. setnina 20. policejního pluku z Čech a 3. a 5. setnina 18. policejního pluku z Ostravy. Spojení mezi různými oddíly zajišťovala 42. spojovací setnina zbraní SS. Ochranu válečně důležitých objektů, železničních tratí a mostů zabezpečoval tzv. policejní strážní prapor „Morava“, doplňovaný od února 1944 oddíly domobrany (Volksturm).

Hlavním opěrným bodem okupačních sil na západní Moravě byly Letovice, kde byl od ledna 1945 zvláštní pohotovostní oddíl, který tvořil téměř celý druhý prapor 22. policejního pluku. Na západní Moravě byl vybudován i řetěz stíhacích oddílů — jagdkomand ve městech a obcích: Doubravník, Blansko, Nové Město na Mor., Letovice, Bystřice n/Pern., Olešnice, Lysice, Lipůvka, Veselí, Polička, Křižanov, Tišnov, Rohozná, Adamov, Černá Hora. Koncem února byla přesunuta do prostoru Křižanov-Val. Meziříčí 7. motorizovaná setnina 2. praporu 21. policejního pluku. Jagdkomando bylo zřízeno i ve Velké Bíteši a samostatná služebna gestapa (od 1. 2. 1945) ve Velkém Meziříčí.

Koncem roku 1944 početní stav německých branných a policejních sil v českých zemích odhadujeme asi na 200 000 mužů: to představovalo přibližně 15 divizí.

Síla, krutost a brutální teror fašistického okupačního aparátu poznalo české odbojové hnutí zejména v zimě 1944–45, kdy gestapo přešlo k zimní ofenzívě. Od poloviny prosince 1944 do poloviny března 1945 demonstrovalo gestapo svou moc v Beskydech a na Vysočině.

První zimní tažení prodělala v listopadu 1944 brigáda Jana Žižky. Represe krutě postihla obec Morávku na Frýdečku. V prosinci došlo nejprve k hromadnému zatýkání na Boskovicku, Bystřicku a Prostějovsku. Po něm následoval útok stíhacích oddílů proti základnám na Dražanské vrchovině. 7. prosince zničili Němci část jedné skupiny „Jermak“ v obci Žďárná u Boskovic a 13. prosince další skupinu téhož partyzánského oddílu v lesním bunkru u Kuchova nedaleko Letovic. V polovině prosince pokračuje hromadné zatýkání spolupracovníků partyzánů na Bystřicku v Brťovic, Louce, Prosetíně a Tasovicích; na Litovelsku v obci Kladky i na Olomoucku.

Koncem ledna 1945 přichází druhý, ještě masovější úder fašistů. Druhá etapa jejich „zimní ofenzívy“ začíná útokem 19.

ledna na štáb „Jermaka“, který byl na rozhraní bystřického, boskovického a tišnovského okresu. Štáb z pasti unikl, základnu civilních spolupracovníků postihlo však masové zatýkání. Příští den byla zničena část štábu partyzánského oddílu „M. Tyrš“ v obci Koníkov a 10. února přepadá padesáticenný stíhací oddíl z Bystřice n/Pern. partyzány v obci Veselí.

Třetí úder gestapa v jeho zimní ofenzívě začíná v druhé polovině února. Fašisté se dovídají o připravované schůzce „3. roty“ se štábem „Jermaka“ v Šerkovicích v hájence. V přestřelce je zastřelen velitel

„Jermaku“ N. Dimitrijevič a zajati velitel 3. roty Milan Genserek a těžce raněný komisař „Jermaku“ L. Železník. Počátkem března dopadl úder novoměstského stíhacího oddílu na centrum opěrné základny „Záře“ v obci Samotín u Žďáru.

V zimě 1944–1945 zničilo gestapo 1/3 partyzánských základen na Moravě. Existenci partyzánského hnutí tím krajně ohrozilo. Autorita okupanta, vynucená znovutvorou, byla však jen dočasná. V březnu 1945 partyzánské jednotky zvrátily situaci a přešly do partyzánské protiofenzívy.

Přehled partyzánských skupin na Moravě v letech 1944/45

Partyzánské jednotky vznikaly ze dvou pramenů.

Nejprve z odbojových organizací domácího odboje, které dovedly překonat obtíže při opatřování zbraní a postupně pod vedením schopných organizátorů přešly k ozbrojeným formám boje. Od dubna 1945 opustili domovy a tvořili v masovějším měřítku vojensky organizované útvary. Nedostatečné zkušenosti snižují efekt jejich partyzánské činnosti; jsou to partyzánská amatéři — v tom je jejich slabina. Velmi dobře znají místní poměry, mohou uskutečnit akce a zase se skrýt doma, zásobují se z vlastních přídelů — v tom je jejich síla.

Druhým typem byly partyzánské jednotky, které se zformovaly kolem oddílů parašutistů, vysazených partyzánskými štáby ukrajinského frontu. Protože je tvořili většinou Rusi a Ukrajinci, nemohly se tyto shozené oddíly držet dlouho na jednom místě. Jejich přítomnost budila pozornost a hrozilo jim prozrazení. Úkoly, které plnily, vyžadovaly stálý pohyb. Typický pro ně je velký akční rádius a činnost v několika okresech současně. V zimních měsících se tyto zhruba dvacetičlenné skupiny rozdělují na menší, mezi sebou spojené skupinky a většinou zůstávají přes celou zimu až do jara v lesích. V zásobování jsou úplně závislé na podpoře místního obyvatelstva — to je jejich slabé místo. Tam, kde tato pomoc selhává, jsou přinuceni provádět nepopulární реквизиce. Organizátoři vynikají v destrukčních a zpravodajských akcích, pro něž jsou pečlivě vyškoleni a mají v nich bohaté zkušenosti ze své země. Jejich vnitřní organizace dává každému parašutistovi velkou samostatnost i výbornou vzájemnou souhru. V tom všem je zase jejich silná stránka — jsou to partyzánské profesionálky. Při svých přechodech zakládají na různých místech oddíly a mohut-

ní ve velké brigády v dubnu a v květnu 1945. Řada domácích skupin je na ně buď napojena, jimi založena, nebo od nich odvozena. Na druhé straně původní domácí odbojové sítě jim usnadňují zachycení se na podzim 1944 a prudký rozmach na jaře 1945. Oba typy partyzánských skupin u nás se vzájemně prolínaly a byly navzájem spjaté.

Morava tvoří dva rozdílné geografické celky

— východní s partyzánskou základnou v Beskydech,

— západní s partyzánskou základnou na Českomoravské a Dražanské vrchovině.

Tyto dvě moravské partyzánské základny na podzim 1944 a v zimě 1945 doplňuje menší základna v Brdech. Teprve v dubnu nastává všeobecný rozmach partyzánského hnutí téměř ve všech krajích a okresech Moravy i Čech. Jádrem beskydské partyzánské základny se stala od září 1944 brigáda „Jan Žižka z Trocnova“, které se probíjela ze středního Slovenska. Jejich vedoucími činiteli byli D. B. Murzin a Jan Ušiak. Vedle této brigády působily v Beskydech i další — zpravodajská skupina „Kapitán Belavskij“, „Beta — R 3“, Česká paradesantní skupina z Anglie „Wolf-ram“, „Plukovník Jindra“ a jiné. Jan Žižka navázal na síť původních odbojových organizací „Jiskra“ (prostor Frydek—Místek), „Bílá lvice“ (Ostravsko) a „Štramberská partyzánská“. Od této brigády je z šesti desítek 50 skupin na východní Moravě nějak odvozeno nebo s ní souvisí. Součástí brigády jsou skupiny Jan Žižka — Kuriňenko (působí na Uherskobrodsku) s oddíly Slavkov, Korytná a Draslavice dále Jan Žižka—Bojkovice i Jan Žižka—Ovčáček.

Její členové založili (a měli spojení dále s brigádou) skupinu „Olga“ (Chřibý a Ždánický les) i další drobnější. Na brigádu

se napojily i místní skupiny, založené českými parašutisty z Anglie — Clay na Holešovsku, Carbon — Palcát v Popovicích a na Kameňáku. Na jaře se brigáda Jan Žižka z Trocnova (po zimních útrapách) rozšířila z Beskyd do prostoru Vizovických, Hostýnských a Vseckých vrchů i do Bílých Karpat a rozčlenila se na čtyři prapory. V dubnu 1945 přešly do Beskyd partyzánské brigády ze Slovenska — „Vlast“ a „II. Štefánikova brigáda“ (Popov).

Do přehledu partyzánských jednotek na východní polovině Moravy zařazujeme i skupinu „R-3 — Alfa“ na Kyjovsku, a skupinu „Lenka — Jih“ (na Moravskobudějovicku), která vznikla z parašutistické skupiny Spelter. Patří sem i odbojová skupina „Vela“, jejíž jádro bylo na Vyškovsku.

Severní a střední část Moravy tvoří menší, ale samostatnou oblast. Český ostrůvek v okupované části severní Moravy vytvořil malé partyzánské skupinky na Šumpersku — „Rudá Hvězda“, (obce Cokytly), „Moskva“ (Sudkov) a Olšanská skupina, dále na Zábřežsku — skupina vedená Fr. Gieselem. Z jugoslávských uprchlých zajatců a 25 Čechů se na Olomoucku utvořil oddíl „Maršál Tito“ a nedaleko odtud v Tršticích a na Košířích v Prostějova skupina „Juraj“. Na Vyškovsku působí „Vela“, která zůstává jen u odbojové práce bez bojové činnosti. Na Holešovsku působí od března 1945 zpravodajská skupina „Orel“.

Západní polovina Moravy — od Moravské Třebové na jih až k rakouským hranicím a k Čechám na západě — byla partyzánskou doménou několika ruských organizátorských oddílů a oddílů Rady Tří. Mezi nimi — i při navázání úzké spolupráce — zachovaly si samostatnost tři původní české domácí odbojové skupiny: Prokop Holý, 3. československá úderní rota a Josef Hybeš. Vznikly a přešly k partyzánskému boji před příchodem sovětských parašutistických jednotek a ani se nepodřídily Radě Tří. Organizátor R. Procházka, vyslaný moskevským velením KSČ, založil v létě 1943 oddíl „Prokop Holý“. Vedle brněnské

skupiny působil v okolí Bystřice n/Pern. V létě 1944 vznikly oddíly „Hybeš“ (A. Repka) Rosice — Oslavany. Mor. Krumlov a Třetí rota“ (M. Genserek) — Tišnovsko. Největší západomoravskou partyzánskou jednotkou se stal Jermak. Ze shozeného několiklenného oddílu u Vyškova z 30. 9. na 1. 10. 1944 se stala mohutná brigáda, od počátku roku 1945 rozčleněná na části, nazvané podle svých organizátorů: Jermak — Furzenko (Litovel — Konice — Mor. Třebová); Jermak — Porošin (Prostějov — Konice); Jermak — Petrovský (Kunštátsko); Jermak — Birjukov (Tišnov — Blansko — Boskovice — Bystřice n/Pern.). Oddíly Jermak využívají civilní základny, kde již dříve působily domácí jednotky — Zelený kádr na Konicku, sovětské uprchlíci zajatci vedení dr. E. Volkovem na Prostějovsku, 3. rota na Tišnovsku a oddíl „Generál Svatoň“ na Novoměstsku. Na Moravě zasahují i další paradesantní oddíly, které původně působily po svém shozu či přechodu v Čechách: Jan Kozina zejména na Žďársku (ale také v oblastech Nového Města n/M., Bystřice n/Pern. Tišnov, Polička a Jihlava), spolu se „Zář“, po jejím částečném rozbití a spojení na Tišnovsku a ve spojení s oddílem „R 3 — Svatoň“ na Novoměstsku. Zasahování brigády „Jan Hus“ na Moravu je menší, převážně do oblasti Nového Města n/M., neboť těžší její činnosti bylo na české straně Vrchoviny. Na moravské straně Vrchoviny působila i jednotka „Miroslav Tyrš“ s centrem Bystřice n/Pern. V březnu začal v okolí Svatky působit ještě oddíl „Vpřed“ (mjr. Orlov).

Spolu se sovětskými parašutistickými oddíly, vytvořily se odbojové skupiny **Rady Tří** (1942—1944), které také od podzimu podle svých možností přecházely k partyzánské činnosti: R 3 — Delta na Tišnovsku (Komenda); R 3 — Lambda neboli Gen. Luža na Brněnsku, a Bítešku (Indra), R 3 — TAU (Vetiška) na Meziříčsku; R 3 — Svatoň na Novoměstsku (O. Kafka) a skupina „Horácká“ (Třebíčsko), která se přimykala ke štábu R 3 (J. Grňa, Steiner — Veselý, J. Robotka).

Typické formy a metody českého odboje

I když odboj na Moravě nedosáhl šíře a efektu odboje na Ukrajině, Bělorusku a v Jugoslávii, byly jeho akce přínosem nejen pro vývoj vojenské situace na německo-sovětské frontě, ale i pro vývoj politické situace v protektorátě. Hlavními typickými formami a metodami českého odboje na Moravě byly destrukce na železničních, silničních a telegrafických spojkách, re-

voluční teror, zpravodajská činnost ve prospěch štábu sovětské armády a zakládání ilegálních národních výborů.

V zimních měsících 1944/45 začaly odbojové jednotky nejprve s politickou, zpravodajskou a teroristickou činností. Od počátku roku 1945 vznikaly z iniciativy výsadků ilegální KSČ nebo i jiných odbojových organizací národní výbory. Vytváření

revolučních orgánů nové moci bylo jedním z nejdůležitějších politických úkolů odboje. Tyto revoluční národní výbory většinou přebíraly ve svých obvodech v době osvobodovacích bojů do rukou politickou moc. Od pozimu 1944 odboj používal revolučního teroru proti četnickým stanicím (Přibyslav, Osová Bítýška, Dolní Rožinka, Fryšava, Liptávka, Tršice, Újezd u Vizovic, Hnědá Lhota atd.), dále proti zrádcům a kolaborantům, zejména z řad německých lesníků. Partyzánský teror byl velmi účinným nástrojem rozkladu fašistického státního aparátu, a to jak aparátu cizího, okupačního, tak i aparátu domácího, kolaborantského. Tak se u nás prohlubovala revoluční situace jako předpoklad ozbrojeného povstání.

V jarních měsících roku 1945 rostl počet ozbrojených srážek. Část z nich byla i nadále vyvolávána ještě ze strany nacistických a ozbrojených sil a motivována ve formě trestných výprav proti odbojovému hnutí. Současně však partyzánské hnutí začalo již hledat různé způsoby, jak oslabit fašistické ozbrojené síly vlastním útokem. Jedním z těchto způsobů byly přepady ubytovacích prostorů nacistických ozbrojených složek. V ozbrojených srážkách partyzáni museli stále ještě počítat se schopností nacistů poměrně rychle koncentrovat síly a vytvářet si početní a materiální převahu. Z toho důvodu nebylo pro partyzány vždy prospěšné volit formu otevřeného a rozsáhlého střetnutí. K akcím tohoto druhu začaly partyzánské skupiny přistupovat na Moravě ve větším rozsahu a počtu až v měsíci dubnu.

Účinnou pomocí frontě se stala diverzní činnost, která se v jarních měsících roku 1945 na Moravě značně rozrostla. Diverze rušily klid a pořádek, který nacisté potřebovali k obraně východní fronty, vázaly německé vojenské jednotky a oslabovaly výkon týlových komunikací. Zvláštní kapitolu tvoří boj o rušení železniční dopravy, která byla nejcitlivějším místem, na kterém odboj mohl v této době zasáhnout okupanty. Železniční komunikace na Moravě představovaly hlavní spoje mezi severním a jižním strategickým směrem východní fronty.

V Čechách a na Moravě bylo od září 1944 uskutečněno — podle původních okupačních dokumentů — přes 300 destrukcí na železnicích. Destrukční akce vedly k vykojení vlaků, poškození lokomotiv, vagonů, zatarasení tratí atd. Byly zaměřeny především na hlavní tratě: Přerov — Česká Třebová, Přerov — Hranice — Púchov, Ostrava — Břeclav, Ostrava — Ko-

tín, Přerov — Brno, Brno — Jihlava — Kolín. Kromě toho uskutečnili odbojoví pracovníci dnes ještě těžko zjiitelné množství diverzí proti silniční dopravě a spojům.

Aktivita tohoto druhu se vystupňovala zejména v dubnu 1945.

Neúčinnější destrukční akcí na Moravě bylo zničení mostu přes Jihlavku na trati Jihlava — Znojmo dne 10. dubna. Nalože poškodily most v okamžiku, kdy přes něj projížděl transport. Byla zničena lokomotiva a 10 vagonů, 200 německých vojáků bylo vyřazeno. Provoz na trati byl obnoven až za 14 dnů, což v době vídeňské operace znamenalo likvidaci důležitého spoje mezi centrálním Německem a Rakouskem.

Jednou z nejdůležitějších forem činnosti odbojového hnutí byla zpravodajská činnost. Zejména partyzánské skupiny řízené štábem při 4. ukrajinském frontu předaly cestou svých vysílaců velké množství údajů přes frontu o dislokaci německých jednotek, o vybudovaných zákopech a opevněních. Některé skupiny byly určeny k tomu, aby zpravodajskou službu považovaly za prvořadou a vyhýbaly se v důsledku toho bojové činnosti, která by nacistům usnadnila jejich odhalení, (např. skupina Bělavského — Niščimenka, skupina Orel a další).

Zpravodajská činnost byla mnohotvárná a neuskutečňovaly ji jen partyzánské skupiny. Vykonávaly ji i rozsáhlé ilegální hnutí, často konspirované přes průzkumníky sovětské armády. Spojení neexistovalo však jen s Východem, ale i se Západem. Hlavní iniciativu ve spojení se Západem měly paradesantní jednotky vyslané k nám z Velké Británie (Eva Clay, Carbon, Potash, Spelter atd.), kterým se podařilo navázat spojení s domácími odbojovým hnutím a vytvořit rozsáhlou zpravodajskou síť.

Ve zpravodajské činnosti zvláštní úlohu sehrála Rada Tří. V poměrně dlouhém časovém období byla hlavním informátorem našeho zahraničního odboje. Pomocí na ni navazující pražské skupiny "Zpravodajská brigáda" získala a odeslala velké množství zpráv o armádě, průmyslu atd. Spoluprací odborářů ve Val. Meziříčí se skupinou Beta — R 3 byl v únoru 1945 doručen přes slovenské hranice i přes frontu plán obrany Beskyd pro zpravodajské oddělení armády maršála Koněva. Skupina generála Luži, její brněnský odíl, odevzdal 16. dubna plán Brna zástupcům sovětské armády v Náměšti. Skupina "Horácko" na Třebíčsku podávala zprávy zpravodajské skupině maršála Malinovského.